

Medzinárodné sankcie prijaté v dôsledku vojenskej invázie na Ukrajine

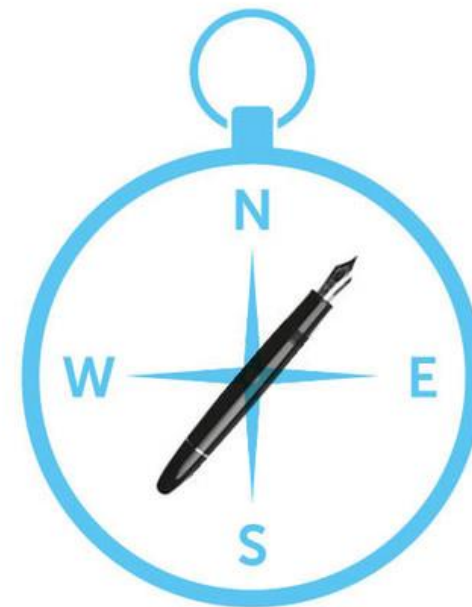
23. 3. 2022

Mgr. Petra Marková
Advokátka | Slovensko

Obsah

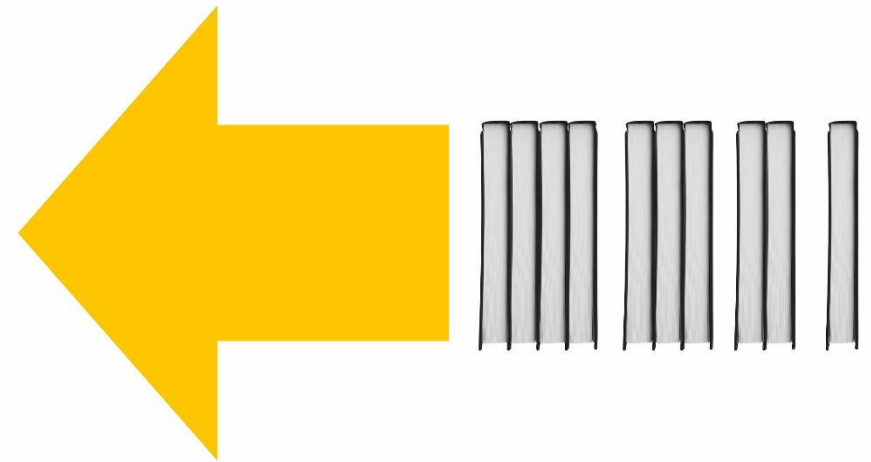
1. Čo sú sankcie
2. Sankcie uplatňované v rámci Európskej únie
3. Proti komu môžu byť uvalené sankcie ?
4. Druhy sankcií
5. Sankcie voči Ruskej federácii v súvislosti s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine
6. Štvrtý balík sankcií – najnovšie sankcie
7. Sektorové bankové zákazy
8. Sankcie voči Bielorusku
9. Slovenská právna úprava ukladania medzinárodných sankcií
10. Praktické dopady na podnikateľov na Slovensku
11. Dôsledky nesplnenia povinností
12. Vis maior

Čo sú sankcie

Sankcie – reštriktívne opatrenia pomocou ktorých EU resp. OSN presadzuje európske hodnoty a bezpečnostné ciele, prevenciu medzinárodných konfliktov a posilnenie medzinárodnej bezpečnosti – tzv. Common Foreign and Security Policy (CFSP)

- aktuálne je platných viac ako 30 autonómnych sankčných režimov EÚ a sankčných systémov transponovaných OSN
- Aktuálne uvalené sankcie napríklad voči:
 - Sýrii
 - Iráne
 - Kongu
 - Venezuele
 - Líbyi
 - Rusku a Ukrajine
 - Severnej Kórei

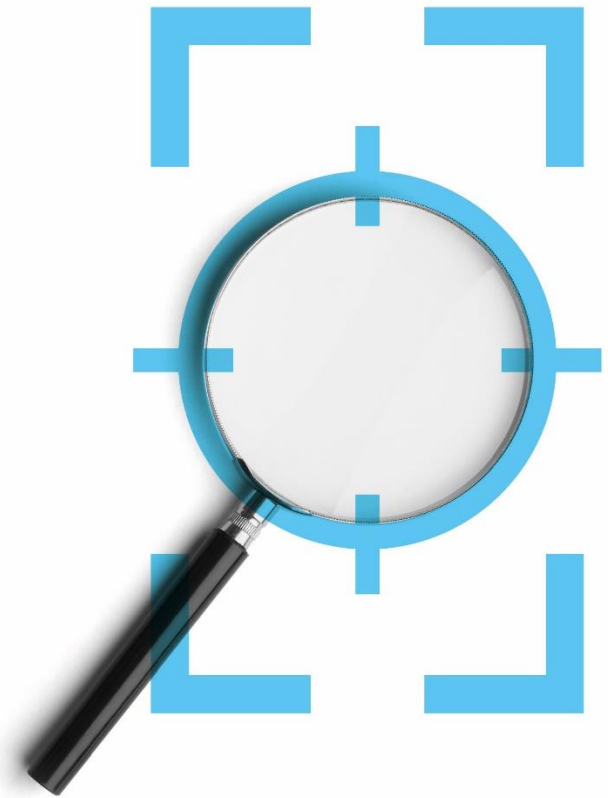

Sankcie uplatňované v rámci Európskej únie

- Sankcie uvalené Organizáciou spojených národov, ktoré **Európska únia transponuje do svojho právneho poriadku**,
- Európska únia môže **posilniť sankcie OSN** uplatňovaním prísnejších a dodatočných opatrení,
- Európska únia môže **uplatniť úplne autonómne vlastné sankčné režimy**,
- Členské štáty Európskej únie ako samostatné subjekty medzinárodného práva taktiež **môžu uplatniť vlastné sankčné režimy**
- za vykonávanie a presadzovanie sankcií EÚ zodpovedajú členské štáty EÚ

Proti komu môžu byť uvalené sankcie ?

- sankcie môžu byť uplatnené **voči viacerým subjektom**:
 - proti vládam tretích krajín (resp. proti tretím krajinám)
 - proti právnickým osobám, fyzickým osobám, spoločnostiam a pod.
 - proti ďalším entitám ako napr. teroristickým skupinám

Druhy sankcií

- **zmrazenie účtov a majetku** – nemožnosť disponovať aktívami
- **zákazy cestovania** a udelenia víz
- **sektorové opatrenia**, ako sú ekonomické a finančné opatrenia (napr. dovozné a vývozné obmedzenia, obmedzenia bankových služieb)
- **zbrojné embargá** (zákaz vývozu tovaru stanoveného v spoločnom vojenskom zozname EÚ)

Sankcie Európskej únie voči Ruskej federácii v súvislosti so s ozbrojeným konfliktom na Ukrajine

- základný právny rámec – **Nariadenie Rady (EÚ) č. 833/2014** – o reštriktívnych opatreniach s ohľadom na konanie Ruska, ktorým destabilizuje situáciu na Ukrajine, ktorým Európska únia reagovala na ruskú inváziu v krymskej oblasti (ešte v roku 2014)
- v roku 2022 bolo toto nariadenie postupne novelizované v nadväznosti na uznanie separatistických republík a následnú inváziu na Ukrajine
- v rámci týchto novelizácií, boli (doposiaľ) prijaté 4 balíky sankcií voči Ruskej federácii a Bielorusku:
 - **1. balík sankcií** (23. 2. 2022 – Nariadenie Rady (EÚ) 2022 / 262)
 - **2. balík sankcií** (28. 2. 2022 – Nariadenie Rady (EÚ) 2022 / 334)
 - **3. balík sankcií** (9. 3. 2022 – Nariadenie Rady (EÚ) 2022 / 394)
 - **4. balík sankcií** (15. 3. 2022 – Nariadenie Rady (EÚ) 2022/ 428)

Štvrtý balík sankcií – najnovšie sankcie

- **rozšírenie zoznamu sankcionovaných osôb** (Roman Abramovič, German Chan, Konstantin Ernst, a pod.)
- zavedenie ďalších obchodných obmedzení, ktoré sa týkajú **železa, ocele a luxusného tovaru** - pokiaľ jeho hodnota presahuje 300 EUR za položku, pokiaľ nie je v prílohe uvedené inak.
- pri zmluvách uzatvorených do 16.3. 2022 resp. doplnkové zmluvy sa zákazy neuplatnia do 17. 6. 2022
- nové zákazy zamerané na **nové investície do ruskej energetiky** - komplexné obmedzenie vývozu zariadení, technológií a služieb pre energetický priemysel v Rusku s výnimkou jadrového priemyslu a odberateľského sektora prepravy energie, zákaz financovania
- zákaz **všetkých transakcií** s konkrétnymi štátom vlastnenými spoločnosťami (min. 50 % verejné vlastníctvo), prechodné obdobie do 15. 5. 2022
- zákaz **poskytovania služieb úverového ratingu** a zákaz **prístupu ruských klientov** k všetkým predplatným službám v súvislosti s ratingovými činnosťami od 15. 4. 2022

Sektorové bankové zákazy

- sankcie uplatnené už od 2. 3. 2022
- systém **SWIFT**
- smeruje proti konkrétnym bankám – **Bank Otkritie, Novikombank, Promsvyazbank, Rossiya Bank, Sovcombank, VB (Vnesheconombank) a VTB Bank**
 - aplikuje sa aj na dcérske spoločnosti založené v Rusku s aspoň 50 % účasťou uvedených bánk
- zakázané je aj **investovať, participovať alebo sa iným spôsobom v budúcnosti zúčastňovať** na projektoch, ktoré sú spolufinancované Ruským investičným fondom (**Russian Direct Investment Fund**)
- **d'alej je zakázané predávať, dodávať, prevádzať alebo vyvážať** bankovky v eurách do Ruska alebo akejkoľvek fyzickej alebo právnickej osobe, subjektu alebo orgánu v Rusku, vrátane vlády a centrálnej banky Ruska, alebo na použitie v Rusku

Sankcie uplatňované voči Bielorusku

EÚ v reakcii na kroky Bieloruska prijala v roku 2022 rôzne opatrenia vrátane:

- individuálnych a hospodárskych sankcií voči 22 osobám
- obmedzení obchodu
- vylúčenia troch bieloruských bánk zo systému SWIFT
- zákazu transakcií s Bieloruskou centrálnou bankou
- obmedzenia finančných tokov z Bieloruska do EÚ
- zákazu poskytovania eurobankoviek Bielorusku

Slovenská právna úprava ukladania medzinárodných sankcií

— **Zákon č. 289/2016 Z. z. o vykonávaní medzinárodných sankcií v aktuálnom znení**

- Na základe tohto zákona Slovenská republika môže samostatne vydať medzinárodnú sankciu
- Zakladá príslušnosť SIS a ministerstvám
- Upravuje oznamovacie povinnosti (majetok, strana zmluvy, predmet zmluvy pravdepodobne podlieha sankciám)
- Upravuje sankcie – finančné pokuty za nedodržanie povinností v súvislosti s medzinárodnými sankciami
- Obsahuje aj právnu úpravu priestupkov a iných správnych deliktov na úseku porušovania medzinárodných sankcií

— **Pripravovaná novela zákona o verejnom obstarávaní**

Praktické dopady na podnikateľov na Slovensku

- **povinnosť sledovať, či obchodní partneri alebo osoby, ktoré v ich mene konajú** (prípadne ich koneční užívatelia výhod) nie sú sankcionovanými osobami alebo nie sú ovládané štátom – osobitné tools, špecializované oddelenia
 - Ak áno – zákaz obchodovania
- **povinnosť sledovať sektorové embargá a obmedzenia**, t.j. či predmet zmluvy nepodlieha sankciám (napr. zákaz dovozu ocele či vývozu luxusných výrobkov atď.)
- **zákaz financovania a úverovania**
- **ohlasovacie povinnosti** – sankcie@mfsr.sk, sankcie@mhsr.sk

Dôsledky nesplnenia povinností

- **Nariadenie (čl. 11)** – *„Neuznajú sa žiadne nároky v súvislosti so žiadnou zmluvou alebo transakciou, ktorých plnenie bolo úplne alebo čiastočne, priamo alebo nepriamo dotknuté opatreniami uloženými podľa tohto nariadenia, vrátane nárokov na náhradu škody alebo akýchkoľvek iných nárokov tohto druhu, ako je napríklad nárok na kompenzáciu alebo pohľadávka so zárukou, predovšetkým nárok na predĺženie platnosti alebo vyplatenie dlhopisu, záruky alebo zabezpečenia, najmä finančnej záruky alebo finančného zabezpečenia v akejkoľvek forme.“*
- **Nariadenie (čl. 10)** – materiálny korektív:
„Konaním fyzických alebo právnických osôb, subjektov alebo orgánov, nevzniká pre ne žiadna zodpovednosť, ak nevedeli a nemohli odôvodnene predpokladať, že konajú v rozpore s opatreniami ustanovenými v tomto nariadení.“
- podľa slovenskej právnej úpravy hrozia (finančné) **pokuty** za nedodržanie informačných povinností a zákazov
- **„reputačné riziká“**

Vis maior

- **Vyššia moc** (z lat. vis maior)
- zvláštna právna skutočnosť, spočívajúca v mimoriadnej, nepredvídateľnej, neodvrátiteľnej a nezavinenej udalosti (prekážke), ktorá spôsobí najmä nemožnosť plnenia zo zmluvy.
 - môže ju predstavovať neovplyvniteľné štátne nariadenie, alebo prírodná udalosť
- **hlavné znaky:**
 - prekážka plnenia zmluvy – neoslobodzuje od povinnosti platiť
 - prekážka je objektívna
 - prekážka nie je ovplyvniteľná zmluvnými stranami
 - prekážka bráni plneniu zo zmluvy
 - neočakáva sa, že zmluvná strana môže túto prekážku prekonať

Vis maior

- zákonná vs. zmluvná úprava
- zákon č. 513 / 1991 Zb. **Obchodný zákonník** obsahuje ustanovenie, ohľadom vis maior
- zmluvné vzťahy podľa občianskeho práva – vis maior sa neuznáva, pokiaľ nie je dohodnuté inak
- **zásada zmluvnej slobody a voľnosti** - zmluvné strany si môžu dohodnúť čo sa považuje za vis maior a aj s tým súvisiace právne následky, najmä:
 - Ktoré udalosti sa považujú za udalosti vis maior
 - Trvanie vis maior a od toho sa odvíjajúce výsledky (napr. do jedného mesiaca – pozastavenie plnenia zmluvy alebo pri trvaní viac ako jeden mesiac – ukončenie zmluvy)

Informačné zdroje

- Webové sídlo – **European External Action Service (EEAS)**:
https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/423/european-union-sanctions_en
- **Konsolidovaný zoznam** sankcionovaných subjektov:
https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/8442/Consolidated%20list%20of%20sanctions
- <https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/sanctions/restrictive-measures-ukraine-crisis/history-ukraine-crisis/>
- <https://www.mzv.sk/zahranicna-politika/medzinarodne-sankcie>
- <https://sanctionsmap.eu/#/main>

**Ďakujem za vašu pozornosť.
Máte nejaké otázky?**

Mgr. Petra Marková

Advokátka

T: +421 232 786 411

M: +421 911 545 838

[petra.markova@
eversheds-sutherland.sk](mailto:petra.markova@eversheds-sutherland.sk)

Petra Marková je advokátka, ktorá sa vo svojej praxi špecializuje na finančné a obchodné právo, fúzie a akvizície a súdne spory. Petra spolupracuje s našou advokátskou kanceláriou od roku 2016.

Naposledy Petra pôsobila ako senior právnik na sekcii priemyslu a obchodu Ministerstva hospodárstva SR. Predtým pracovala ako advokátka pre advokátsku kanceláriu Rödl & Partner, ako aj pre finančno-poradenskú spoločnosť Accenture Accenture.

Petra Marková študovala na právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Členom Slovenskej advokátskej komory je od roku 2009. Okrem slovenského jazyka hovorí plynule po anglicky a nemecky.

Czech Republic

Eversheds Sutherland

T: +420 255 706 500

E: paha@eversheds-sutherland.cz

Oasis Florenc
Pobřežní 394/12
Praha 8, 186 00
Czech Republic

Slovakia

Eversheds Sutherland

T: +421 2 3278 6411

E: bratislava@eversheds-sutherland.sk

Hodžovo námestie 1/A
Bratislava, 811 06
Slovakia